

INSPIRATIENOTA ROND HET THEMA

Trauma

Co-ncept Jeugdhulp & WINGG
2025

Inhoud

1	Inleiding.....	2
2	Doelstellingen, acties en resultaten.....	2
2.1	DOEL: Implementatieplan trauma in de jeugdhulp.....	2
2.2	Acties.....	3
2.2.1	Stap 1: Werkgroep trauma samenstellen	3
2.2.2	Stap 1: Resultaat	3
2.2.3	Stap 2: Overzicht en samenwerking versterken	3
2.2.4	Stap 2: Resultaat	4
2.2.5	Stap 3: Intersectorale visie en taal ontwikkelen	4
2.2.6	Stap 3: Resultaat	4
2.2.7	Stap 4: Vorming en preventie verankeren	5
2.2.8	Stap 4: Resultaat	5
3	Bijlage: Verslag werkgroep 1.....	6

Samen bouwen aan een traumasensitieve jeugdhulp:
Verbindende samenwerking tussen Co-ncept Jeugdhulp en WINGG.

1 Inleiding

Tijdens de projectperiode werd al snel duidelijk dat traumasensitief handelen een essentiële pijler vormt binnen de jeugdhulp. Binnen Co-ncept Jeugdhulp werd dit thema onderzocht op verschillende niveaus. We startten op microniveau met de analyse van concrete trajecten waarin het omgaan met trauma een belangrijke rol speelt. Zo kregen we een concreet beeld van de knelpunten rond dit thema in het zorglandschap. Trauma, traumasensitief handelen, complex trauma waren veelbesproken termen in deze trajecten waar niet iedereen vond dat we dezelfde taal spraken binnen sectoren en ook over sectoren heen.

Vervolgens werd het thema ingebed in een lerend netwerk met intersectorale partners, waar de belangrijkste noden en uitdagingen rond traumasensitief werken werden geïdentificeerd. Binnen dit lerend netwerk kwam sterk naar voren dat veel hulpverleners nood hebben aan duidelijkheid over wat trauma is en hoe ermee om te gaan. Er werd ook frustratie geuit over de grote groepssamenstellingen binnen leefgroepen. Veel minderjarigen in de jeugdzorg kampen met trauma, maar door de hoge werkdruk en groepsgrootte is het vaak moeilijk om hier op een gepaste manier mee om te gaan. Daarnaast werd benadrukt dat het thema te weinig aan bod komt in de basisopleidingen, waardoor zorgverleners onvoldoende voorbereid zijn om met deze doelgroep te werken.

De inzichten uit dit netwerk werden verder verdiept tijdens een regionaal netwerkforum, waar de aanwezige hulpverleners de conclusies van het lerend netwerk onderschreven.

Begin 2025 werd gekeken hoe we vanuit Co-ncept Jeugdhulp de opgebouwde kennis en samenwerking verder bestendigen. We klopten aan bij het West-Vlaams integrerend netwerk geestelijke gezondheid (WINGG), een partner die reeds een sterke expertise heeft opgebouwd rond traumasensitief werken. De gezamenlijke ambitie was om bij te dragen aan een traumasensitieve samenleving, waarin organisaties en leefgroepen handelen vanuit een gedeelde visie en taal rond trauma. De samenwerking tussen Co-ncept Jeugdhulp en WINGG was een logische en versterkende stap, aangezien beide organisaties zich inzetten voor een geïntegreerde aanpak, waarbij kennisdeling en intersectorale samenwerking centraal staan. Het belangrijkste doel was om versnippering te vermijden en te zorgen voor een structurele verankering binnen het werkveld.

Er werd een werkgroep trauma opgericht waarbij de belangrijkste doelen waren: het in kaart brengen van het bestaande trauma-aanbod, het ontwikkelen van een gemeenschappelijke taal en visie, en het bundelen van expertise. Wanneer we kijken naar verduurzaming van dit thema zal WINGG de verantwoordelijkheid opnemen om het thema blijvend op de agenda te houden, zowel op beleidsniveau als provinciaal niveau.

Tot slot werd er gezamenlijk een nota opgesteld om de regio te enthousiasmeren om hierover verder in overleg te gaan. Deze nota leidt ons doorheen het proces gelopen met de werkgroep trauma en de resultaten die tot stand kwamen. Het omvat vier concrete actiedomeinen, gericht op duurzame verankering en verdere samenwerking.

2 Doelstellingen, acties en resultaten

2.1 DOEL: Implementatieplan trauma in de jeugdhulp

Doel: De kennis, vaardigheden en attitudes rond traumasensitief handelen binnen de jeugdhulp en aanverwante sectoren te versterken en versnippering tegen te gaan. Dit gebeurt door middel van deskundigheidsbevordering, netwerking en de ontwikkeling van concrete handvatten voor hulpverleners.

2.2 Acties

2.2.1 Stap 1: Werkgroep trauma samenstellen

- **Doel:** Creëren van een intersectorale werkgroep die aan de slag gaat met een intersectorale taal en visie rond trauma.
- **Wie:** Co-ncept Jeugdhulp en WINGG
- **Werkwijze:**
 - Contact opnemen met verschillende partners, zoals: Overhoop, partners die deelnamen aan het lerend netwerk rond traumasensitief handelen, ambulante diensten, VK, ELP...
 - Werkgroep oprichten en duidelijke rollen en verantwoordelijkheden toewijzen.
 - Terugkoppeling naar de stuurgroep DIW en WINGG

2.2.2 Stap 1: Resultaat

Creëren van een intersectorale werkgroep die aan de slag gaat met een intersectorale taal en visie rond trauma.

Er werd een intersectorale werkgroep samengesteld met hulpverleners uit heel West-Vlaanderen. Dankzij de samenwerking met WINGG werd de volledige provincie betrokken en geïnformeerd. Tijdens de bijeenkomsten namen gemiddeld twintig deelnemers deel, afkomstig uit de nulde tot derde lijn. Er werd afgesproken dat elke deelnemer zijn of haar achterban op de hoogte zou houden en de mogelijkheid zou bieden om feedback te geven.

Om tot concrete resultaten te komen, werden vijf werkgroepen georganiseerd. Na elke bijeenkomst kregen de deelnemers een huiswerkopdracht en de taak om hun achterban te informeren en input te verzamelen.

Een voorbeeld: twee psychiatrisch verpleegkundigen, verbonden aan een K-dienst, namen telkens deel aan de werkgroep en brachten na afloop de overige K-diensten op de hoogte van de besproken punten.

2.2.3 Stap 2: Overzicht en samenwerking versterken

- **Doel:** De versnippering binnen de traumasensitieve jeugdhulp in kaart brengen en expertise bundelen.
- **Wie:** Werkgroep
- **Werkwijze:**
 - Contact opnemen met partners die rond trauma werken.
 - Hun bestaande kaders en methodieken bevragen.
 - Expertise vanuit de werkgroep en hun partners in kaart brengen.
 - Terugkoppeling naar de stuurgroep DIW en WINGG

2.2.4 Stap 2: Resultaat

De versnippering binnen de traumasensitieve jeugdhulp in kaart brengen en expertise bundelen.

Als voorbereiding op de tweede werkgroep kregen de deelnemers een huiswerkopdracht met de volgende reflectievragen:

- Met welke bril kijkt een traumasensitieve hulpverlener/leerkracht/veldwerker/jeugdwerker/... naar het gedrag van een kind/jongere?
- Met welke bril kijkt een traumasensitieve hulpverlener/leerkracht/veldwerker/jeugdwerker/... naar hoe de context functioneert?
- Wat zijn goede vragen, bedenkingen, handelingen van een traumasensitieve hulpverlener/leerkracht/veldwerker/jeugdwerker/ ...?
Aan welke vragen of handelingen merk jij dat een traumasensitieve hulpverlener/leerkracht/veldwerker/jeugdwerker/... aan het werk
- Zo ja, op basis van welke informatie, theorie, input, literatuur etc. hebben jullie je gebaseerd om deze vorm te geven en te stimuleren in de organisatie?
Zo neen, welke basishouding wil je stimuleren binnen je sector/organisatie? En hoe willen jullie dit aanpakken? Wat heb je hiervoor nodig van je organisatie?

Resultaten op deze vraag kunnen in bijlage teruggevonden worden. Er werd geconcludeerd dat er vanuit de werkgroep een nood is aan opleiding en ondersteuning rond trauma.

2.2.5 Stap 3: Intersectorale visie en taal ontwikkelen

- **Doel:** Vastleggen van een gedeelde taal en visie omtrent traumasensitief handelen.
- **Deelnemers:** Werkgroep trauma
- **Werkwijze:**
 - Verzamelde input vanuit de werkgroep analyseren.
 - Samenkomen van de werkgroep om overeenstemming te bereiken.
 - Verwachtingen per sector afstemmen en documenteren.
 - Cliëntperspectief meenemen.
 - Terugkoppeling naar de stuurgroep DIW en WINGG

2.2.6 Stap 3: Resultaat

Vastleggen van een gedeelde taal en visie omtrent traumasensitief handelen.

Het ontwikkelen van een gedeelde taal en visie bleek een uitdagend proces. De werkgroep koos voor een **poster** met gemeenschappelijke taal en een daarbij horende **ondersteunende tekst** [zie website WINGG](#). Een vaststelling was dat het vinden van eenzelfde taal niet eenvoudig is. De nuldelijn gebruikt immers een andere terminologie dan de tweede en derde lijn, en de derde lijn beschikt doorgaans over meer achtergrondkennis over trauma. Zowel inhoudelijk als visueel was het een uitdaging om tot een gezamenlijk resultaat te komen. Omdat er verschillende benamingen en invalshoeken bestaan om over trauma te spreken, werd uiteindelijk gezocht naar wat **gemeenschappelijk** is. Vanuit die gedeelde elementen kon een verbindende taal worden ontwikkeld.

De resultaten werden getest bij de werkgroep trauma en hun achterban, het netwerkforum van WINGG waar verschillende professionals van nul tot derde lijn aanwezig waren en bij een aantal jongeren en ervaringsdeskundigen.

2.2.7 Stap 4: Vorming en preventie verankeren

- **Doel:** Opleidingen en ondersteuning voor hulpverleners structureel verankeren.
- **Deelnemers:** Werkgroep trauma
- **Werkwijze:**
 - Wegwijs naar basisopleiding traumasensitief handelen in kaart brengen.
 - Traumadag organiseren met workshops en ook hierop de terugkoppeling van de behaalde doelen van de werkgroep weergeven.
 - Intervisie en coaching opzetten voor een uniforme basishouding binnen hulpverlening.
 - Link maken met positief leef- en werkklimaat
 - Link maken met crosslink
 - Terugkoppeling naar de stuurgroep DIW en WINGG

2.2.8 Stap 4: Resultaat

Opleidingen en ondersteuning voor hulpverleners structureel verankeren.

Aanvankelijk werd gedacht aan het organiseren van een ‘traumadag’, waarbij deelnemers ondergedompeld zouden worden in het thema. Omdat niet iedereen hieraan kon deelnemen en medewerkers op de werkvloer moeilijk te bereiken zijn, werd naast de poster en tekst gekozen om deze verder toe te lichten in twee **online webinars** ter vervanging van een ‘traumadag’ (zie bijlage).

- De **poster** trekt visueel de aandacht en biedt een beknopte samenvatting.
- De **tekst** geeft ruimte om het thema in eigen tempo te verkennen.
- De **webinars** ondersteunen de tekst en spreken iedereen aan die liever visueel leren.

Alle materialen worden centraal ontsloten via het netwerkforum van WINGG en Co-ncept, aangevuld met de nieuwsbrieven vanuit de partners en de websites van [WINGG](#) en [Co-ncept](#). Op deze webpagina worden de poster, verdiepende teksten, de webinars en aanvullende bronnen zoals boeken en tools gebundeld. In 2027 wordt dit aanbod verder versterkt met een e-learningtraject rond trauma via Psyche.

Om het thema duurzaam te verankeren, blijft WINGG inzetten op de aanstelling van een structurele traumareferent, met een beoogde realisatie in 2028. In afwachting daarvan blijft de traumawerkgroep actief inzetten op intervisie en supervisie, zodat kennisdeling en deskundigheidsbevordering geborgd blijven.

Daarnaast wordt gekozen voor de ontwikkeling van laagdrempelige webinars vanuit WINGG, als alternatief voor een grootschalige ‘traumadag’. Op die manier wordt maximale toegankelijkheid gegarandeerd en sluit het aanbod beter aan bij de praktijk.

3 Bijlage: Verslag werkgroep 1.

Verslag werkgroep Trauma/traumasensitief handelen

13/05/2025 - Trax Roeselare

Verwelkoming

Overlopen van de nota

Dit was voor iedereen duidelijk

Overlopen van de resultaten die uit de vragenlijst gekomen zijn

Natascha verwerkt nog de laatste inzendingen.

Deze powerpoint wordt meegestuurd met dit verslag

Denkcoëfening

Om verder aan de slag te gaan werd nagedacht over volgende vragen.

Iedere sector zat samen als groep om op bovenstaande vragen een antwoord te bieden.

- Verschillen tussen de sectoren benoemen
- Welke gelijkenissen zijn er met andere sectoren?
- Hoe zien we de versnippering? Welk eindproduct hebben we nodig?
- Wat is onze vraag als sector?

Resultaat van het denkproces per sector

Jeugdzorg

Er wordt een andere visie opgemerkt tussen de verschillende sectoren. Toch is de psycho educatie die gebracht wordt telkens dezelfde. Ieder kind/jongere heeft een rugzak, maar niet ieder kind/jongere wil er meteen mee aan de slag.

Er is veel versnippering, er zijn tools voor leerkrachten tekort. Er wordt een behoefte gemerkt aan basisopleiding om het algemeen te kunnen opentrekken met de scholen. In die zin dient de behandelverlegenheid aangepakt te worden. De sector voelt aan dat leerkrachten hun handen vol hebben, maar hier niet voor opgeleid zijn.

Een traumadag lijkt interessant, maar misschien is opsplitsing tussen sectoren nodig. Niet iedereen heeft dezelfde tools nodig (bv: een leerkracht vs begeleider bij VAPH)

VAPH

Binnen VAPH wordt opgemerkt dat teams snel veranderen. Tussen collega's en teams binnen een voorziening verschilt het tempo van omgaan met trauma. Leefgroepen zijn eerst met andere zaken bezig dan trauma. Anderzijds kan gezegd worden dat veel leefgroepen onbewust positieve stappen zetten in het traumasensitief handelen.

Binnen deze sector worden levensverhalen vaak al vastgelegd in taal en beeld.

Er worden vragen gesteld bij diagnostiek en hoe de kinderen soms binnen komen in voorzieningen.

Op een traumadag heb je zeker mensen van de overheid nodig, er moeten zaken aangepast worden binnen het grote systeem (bijvoorbeeld: traumadiagnose is niet voldoende om eens in de volwassenheid zorg in te kopen)

De mosterd kan gehaald worden uit de 'Drews Barry'. Deze visie benoemt dat therapie gebeurt in kleine contacten, niet de therapielokalen. Daarnaast wordt 'Samsa' benoemt.

ELZ

De basiskennis is helemaal anders bij de eerstelijnszones dan bij de andere sectoren. Iedereen wil het beste en doet om goed te doen, maar iedereen kijkt vanuit een andere bril.

De eerstelijnszones merken dat het nodig is om al hun partners te sensibiliseren op vlak van trauma. Voor hen is het belangrijk om signalen op te pikken en door te geven.

Daarnaast merken ze op dat ziekenhuizen meer met het onderwerp kunnen doen.

Er is geen nood aan nieuwe zaken rond trauma, maar de bestaande zaken moeten in kaart gebracht worden.

GGZ

Mesoniveau

- Geen extra trauma creëren voor kinderen die hulp nodig hebben, beter preventief werken (uithuisplaatsing, te weinig hulp...)
- Correcte diagnoses dienen gesteld te worden, nu is het vaak een verplichting om afhankelijk van de verkregen hulp of school diagnoses te kiezen

Microniveau

GGZ

- Traumadag kan helpend zijn

- Basisopleiding trauma -> voor startende ELPers

Jeugdzorg/VAPH

- Basisopleiding trauma
- Opleiding traumasensitief handelen
- Om in leefgroep te implementeren: bijscholing op teamniveau
- Coaching op de werkvloer

Deze bovenstaande bevindingen werden in groep overlopen. Het valt op dat iedereen het over de taal heeft waarmee we spreken. Dit willen we in een volgende huiswerkopdracht verder bevragen en onderzoeken.

Dit verslag en link met huiswerkopdracht mag iedereen naar de organisaties binnen de eigen sector doormailen om hier zoveel mogelijk feedback op te krijgen.

We kregen reeds bij de eerste bevraging heel wat feedback, waarvoor dank!